

KWANTYZACJA

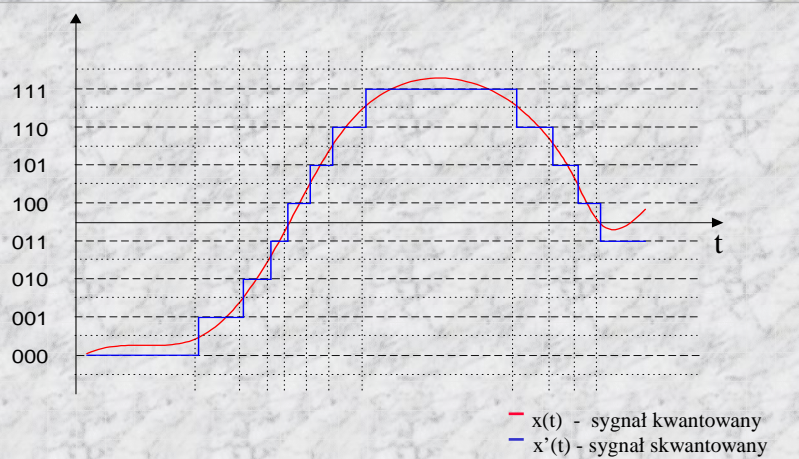
Adam Głogowski

kwantyzacja

W tej części prezentacji zostanie omówiony problem kwantyzacji. Przedstawiony będzie także przykład kwantowania sygnału, charakterystyka kwantyzera oraz podstawowe parametry kwantyzera wraz z wpływającymi na nie wielkościami.

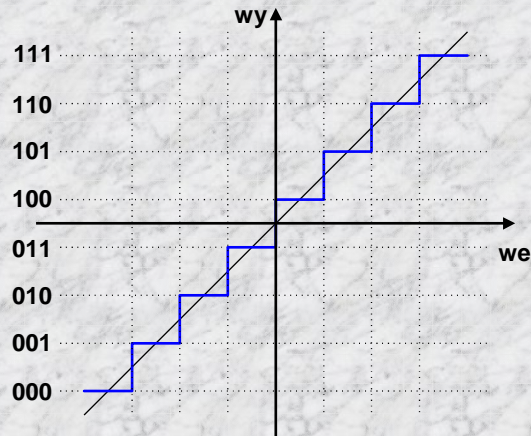
Kwantyzacja - *dyskretyzacja, przekształcenie jednoznaczne funkcji o wartościach tworzących zbiór ciągłych w funkcję o wartościach tworzących zbiór dyskretny.*

Przykład kwantowania sygnału

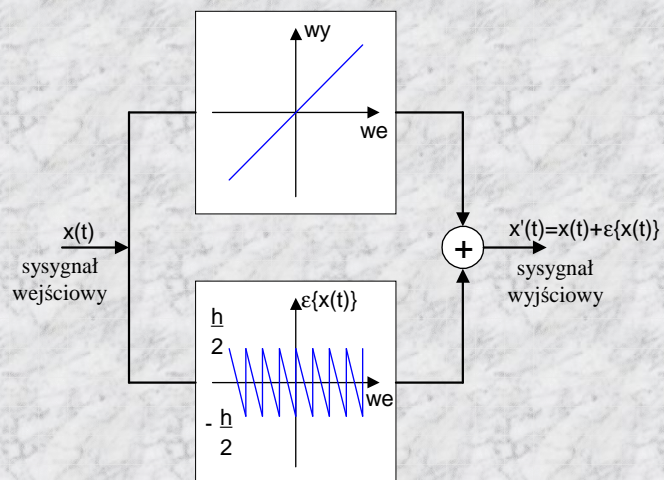

Charakterystyka kwantyzera

Realizacja analogowa kwantyzera

Parametry kwantyzera

nominalnie pełny zakres przetwarzania:

$$U_{FS} = 2^N h$$

rzeczywisty zakres przetwarzania:

$$U_{\max} = (2^N - 1)h$$

zdolność rozdzielcza (rozdzielczość):

$$h = 1LSB = U_{FS} / 2^N$$

Parametry kwantyzera

Stosunek sygnał - szum jest ilorazem mocy sygnału użytecznego S i szumu kwantyzacji N_q .

$$\frac{S}{N} = \frac{S}{N_q}$$

Parametry kwantyzera

stosunek sygnał-szum

Moc sygnału liczona jako wartość
średniokwadratowa z sygnału użytecznego

$$S = \overline{A_s^2} = \frac{1}{2} A_s^2$$

Parametry kwantyzera

stosunek sygnał-szum, moc sygnału

Amplituda sygnału: $A_s = \frac{hI_s}{2}$

gdzie:

I - liczba interwałów wykorzystanych przez sygnał
w pełni wysterowany:

$$I = 2^N - 1$$

I_s - liczba interwałów wykorzystanych przez sygnał:

$$I_s = I 10^{\frac{D_{[dB]}}{20}} = (2^N - 1) 10^{\frac{D_{[dB]}}{20}}$$

$D_{[dB]}$ - względny poziom sygnału:

$$D_{[dB]} = 20 \log \frac{U_s}{U_{\max}} = 20 \log \frac{I_s}{I}$$

Parametry kwantyzera

stosunek sygnał-szum

Moc sygnału liczona jako wartość średniokwadratowa z sygnału użytecznego

$$S = \overline{A_s^2} = \frac{1}{2} A_s^2 = \frac{1}{2} \left(\frac{hI_s}{2} \right)^2 = \frac{h^2 I_s^2}{8}$$

Parametry kwantyzera

stosunek sygnał-szum

Szum kwantyzacji-Nq jest równy mocy błędu kwantyzacji przy założeniu równomiernego rozkładu prawdopodobieństwa wystąpienia błędu w przedziale $(-h/2, h/2)$.

$$p(\varepsilon) = \begin{cases} 1/h & \text{dla } -h/2 \leq \varepsilon \leq h/2 \\ 0 & \text{dla } |\varepsilon| > h/2 \end{cases}$$

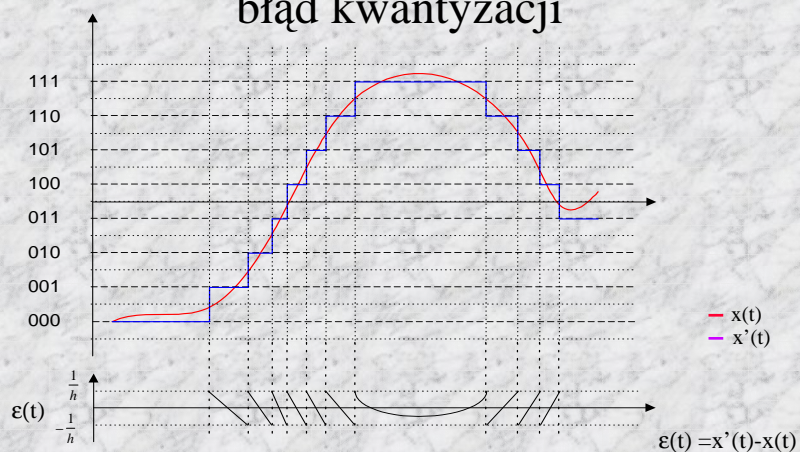
$$N_q = \overline{\varepsilon^2} = \int_{-\infty}^{\infty} \varepsilon^2 p(\varepsilon) d\varepsilon = \int_{-\frac{1}{h}}^{\frac{1}{h}} \frac{1}{h} \varepsilon^2 d\varepsilon = \frac{h^2}{12}$$

Parametry kwantyzera

stosunek sygnał-szum, шум

błąd kwantyzacji

Parametry kwantyzera

Stosunek sygnał - шум jest ilorazem mocy sygnału użytecznego S i szumu kwantyzacji N_q .

$$\frac{S}{N} = \frac{P_s}{N_q} = \frac{\overline{x^2(t)}}{n^2(t)} = \frac{\frac{h^2 I_s^2}{8}}{\frac{h^2}{12}} = \frac{3I_s^2}{2}$$

przy pełnym wysterowaniu:

$$I_s = 2^N - 1 \approx 2^N \Rightarrow \frac{S}{N} = \frac{3}{2} 2^{2N}$$

Parametry kwantyzera

dynamika sygnału definiowana jest jako 20 log ze stosunku maksymalnej do minimalnej wartości sygnału.

$$SNR = 20 \log \left[\frac{U_{rms\_sig}}{U_{rms\_noise}} \right] [dB] \approx 6n + 10.8 - 9 [dB]$$

$$\approx 6n + 1.8 [dB]$$

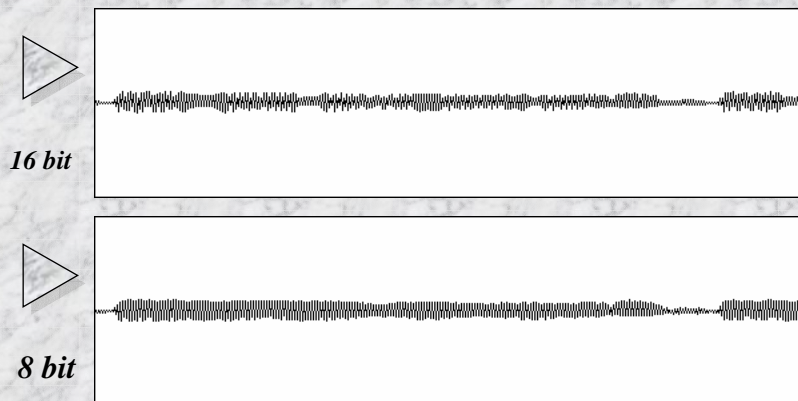
$$\frac{U_{pp\_noise}}{U_{rms\_noise}} \approx 10.8 [dB]$$

$$\frac{U_{pp\_sig}}{U_{rms\_sig}} = \frac{1}{\sqrt{2}} \approx 9 [dB]$$

Parametry kwantyzera

dynamika

sygnał na 16 i 8 bitach

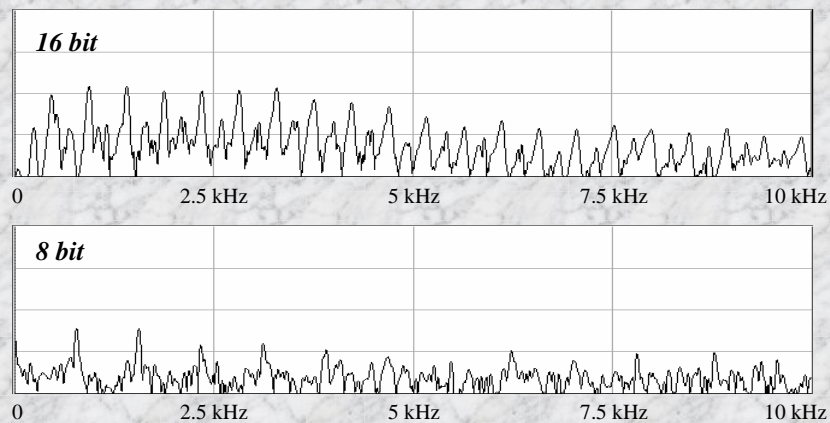

Parametry kwantyzer

dynamika

widmo sygnału na 16 i 8 bitach

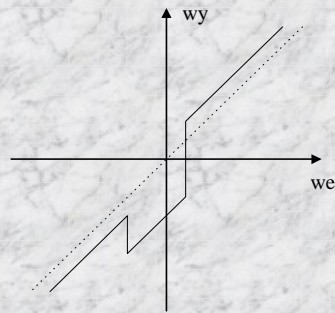

zniekształcenia kwantyzacji

Następne slajdy zobrazują zniekształcenia wnoszone przez kwantyzator, zarówno te spowodowane oczywistymi różnicami pomiędzy sygnałem analogowym i cyfrowym, jak i spowodowane błędami wykonania kwantyzer. Przedstawione zostaną również dwie koncepcje redukowania ich efektów (dithering i noise shaping).

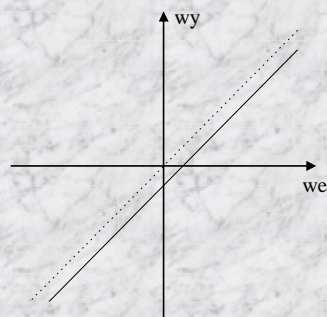
Zniekształcenia kwantyzera

niemonotoniczność charakterystyki

Zniekształcenia kwantyzera

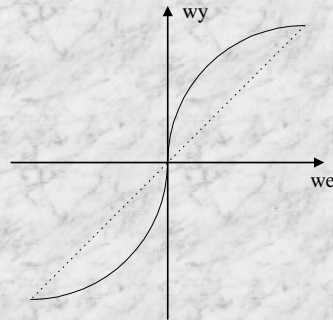
błąd offsetu (przesunięcia zera)

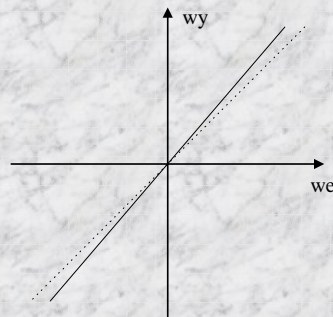
Zniekształcenia kwantyzera

błąd liniowości

Zniekształcenia kwantyzera

błąd wzmocnienia

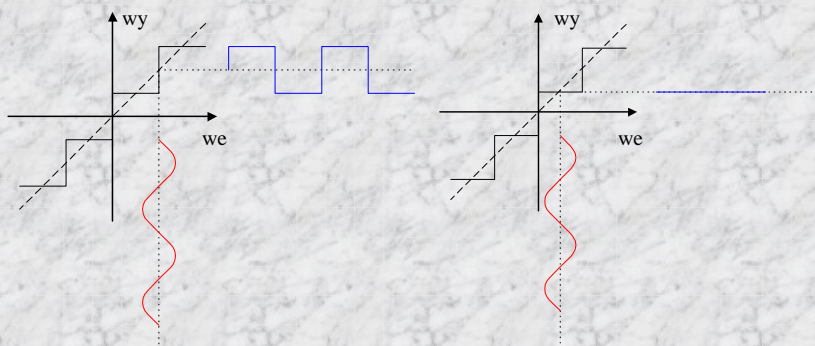
Zniekształcenia wnoszone w procesie kwantyzacji

zniekształcenia harmoniczne
(Total Harmonic Distortion)

$$THD_{\%} = \frac{N}{S} * 100\% = \frac{3}{2I_s^2} * 100\% = \frac{2 * 100\%}{3[(2^N - 1)10^{\frac{D_{[dB]}}{20}}]^2}$$

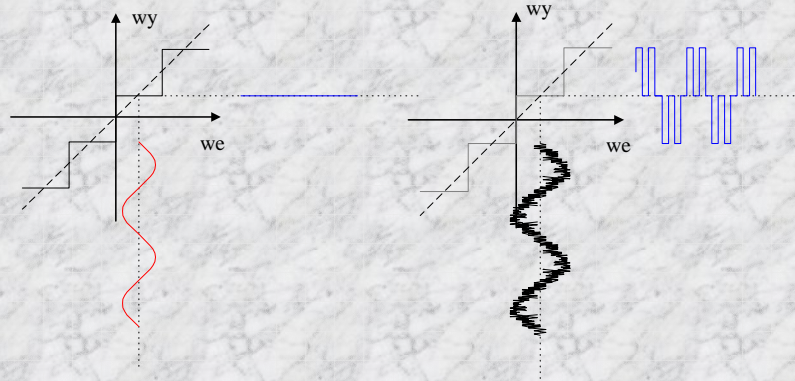
Zniekształcenia wnoszone w procesie kwantyzacji

głuchota cyfrowa

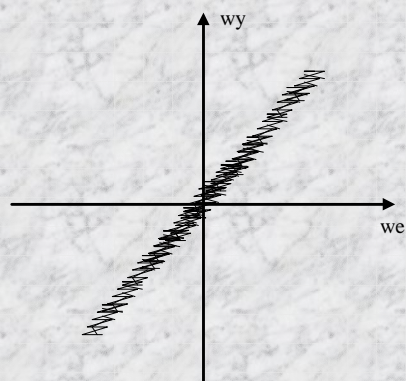

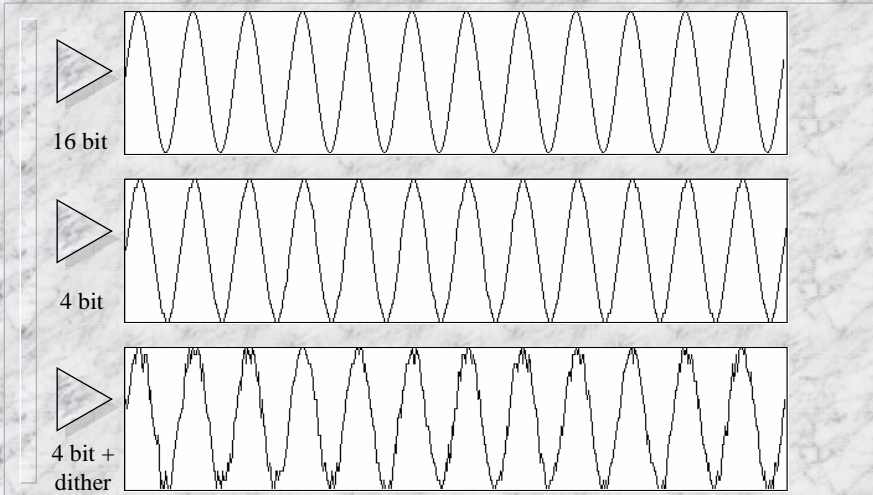
dither

dither

dither

Przebieg sinusoidalny 1kHz.

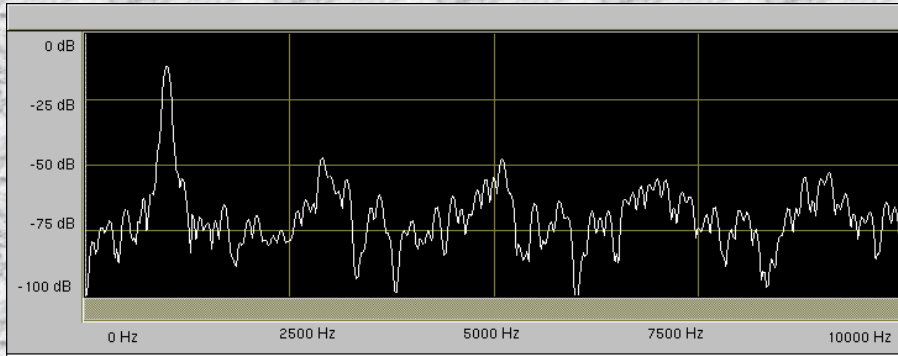
dither

*widmo
sin 1kHz 16 bit*

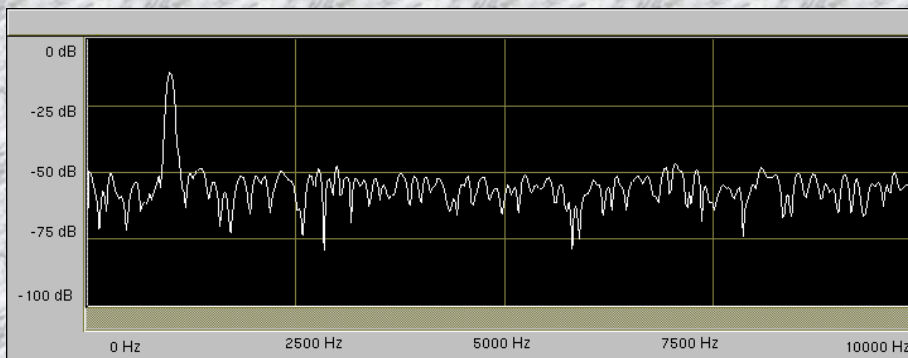

dither

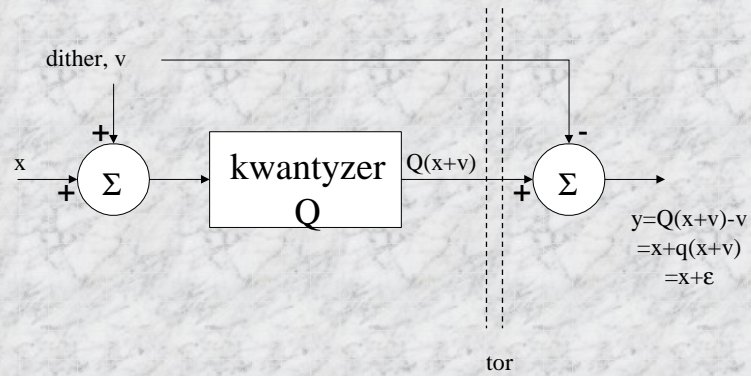
widmo
sin 1kHz 4 bit

dither

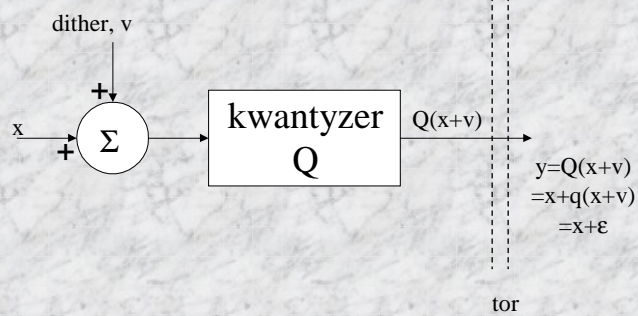

widmo
sin 1kHz 4 bit + dither

dither subtraktywny

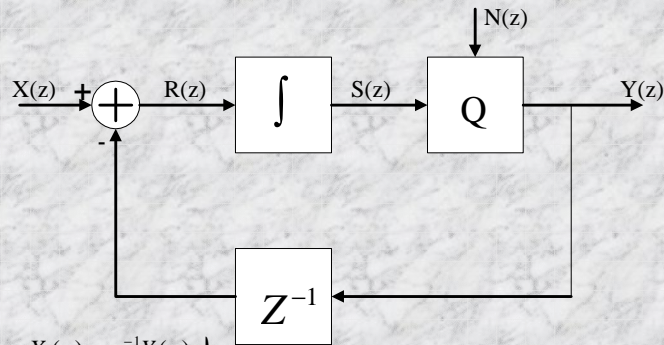

dither niesubtraktywny

noise shaping

$$R(z) = X(z) - z^{-1}Y(z)$$

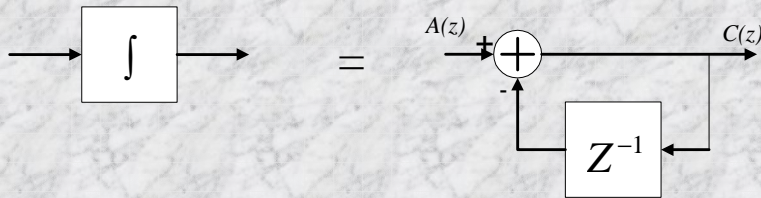
$$S(z) = \frac{1}{1-z^{-1}} R(z)$$

$$Y(z) = S(z) + N(z)$$

$$Y(z) = X(z) + N(z)(1-z^{-1})$$

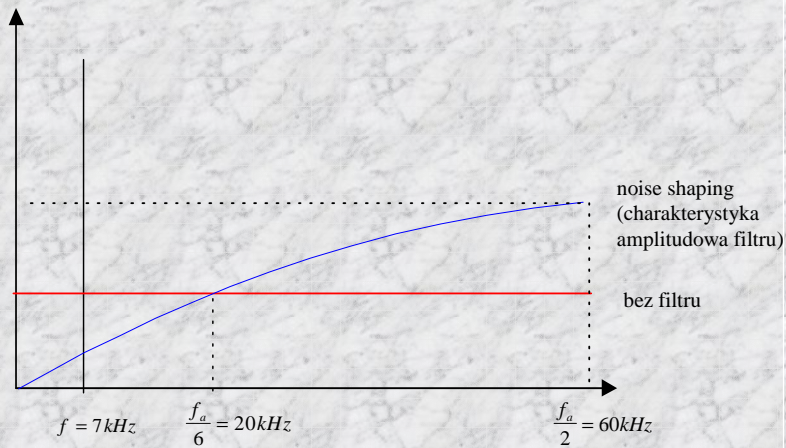
$$\| |H(z)| \| = 2 \left| \sin \frac{\pi f}{f_a} \right|$$

noise shaping

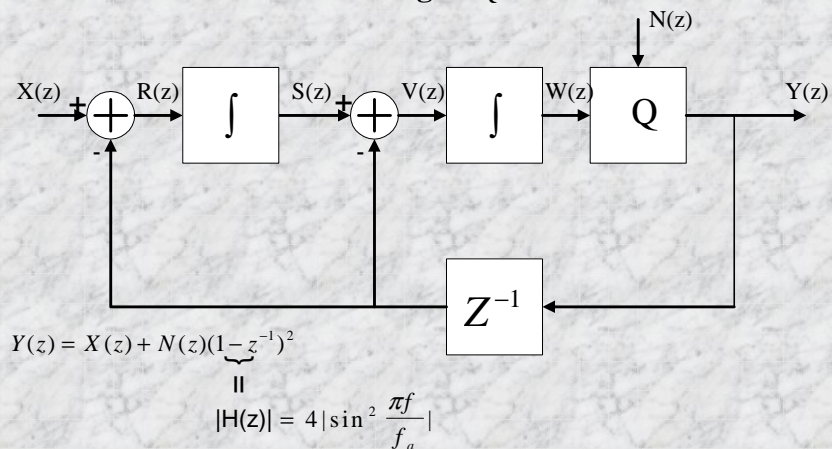
$$C(z) = \frac{1}{1-z^{-1}} A(z)$$

noise shaping

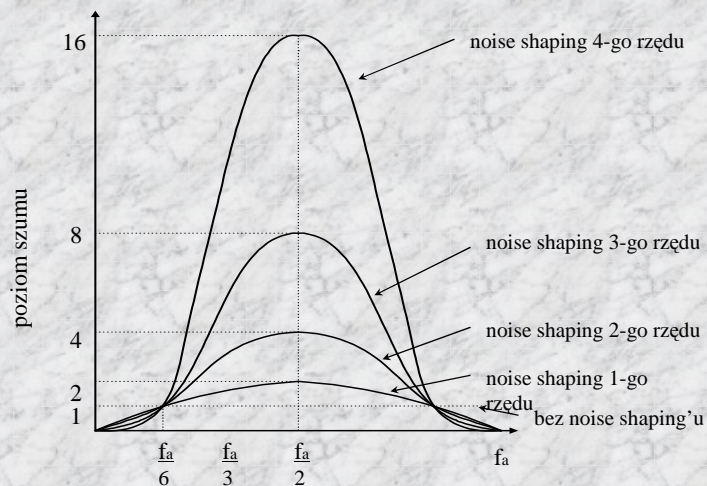
noise shaping

układ 2-go rzędu

noise shaping

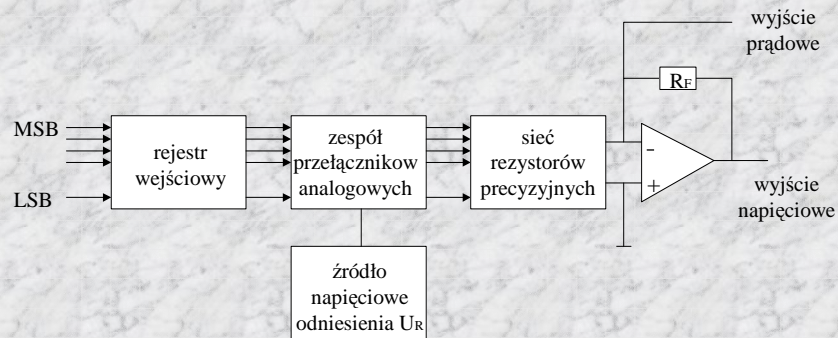

konwertery

Zaprezentowane zostaną niektóre z metod przetwarzania analogowo-cyfrowego i cyfrowo-analogowego wraz ze schematami oraz podziały według których szereguje się konwertery.

konwertery C/A

blokowy schemat ogólny przetwornika C/A

kryteria podziału konwerterów C/A

wyjscie -prądowe
-napięciowe

rejestr wejściowy -szeregowy
-równoległy
-trójstanowy

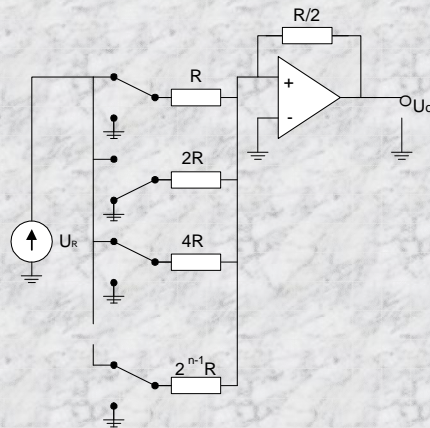
sieć rezystorów -rezystory wagowe
-rezystory R-2R

typ napięcia -unipolarne
-bipolarne

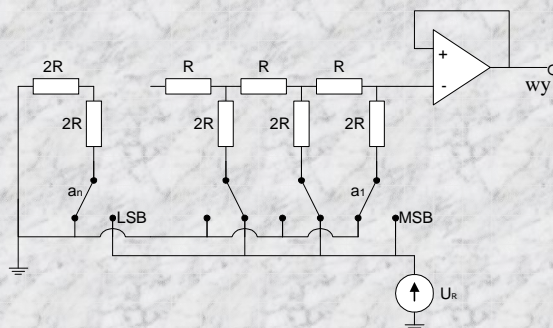
źródła odniesienia -napięciowe
-prądowe

najprostszy przetwornik C/A z napięciowym źródłem odniesienia

Przetwornik A/C z napięciowym punktem odniesienia i siecią rezystorów R-2R

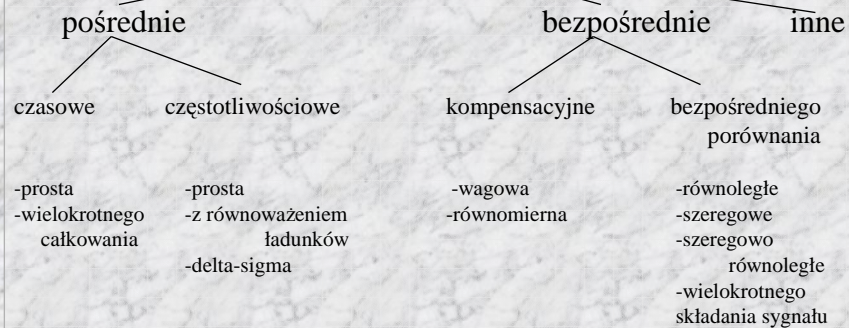
konwertery A/C

podział ze względu na szybkość przetwarzania

wolne	$F_s < 10$ kSPS
średnie	$F_s = 10-100$ kSPS
szybkie	$F_s = 100-1000$ kSPS
bardzo szybkie	$F_s > 1000$ kSPS

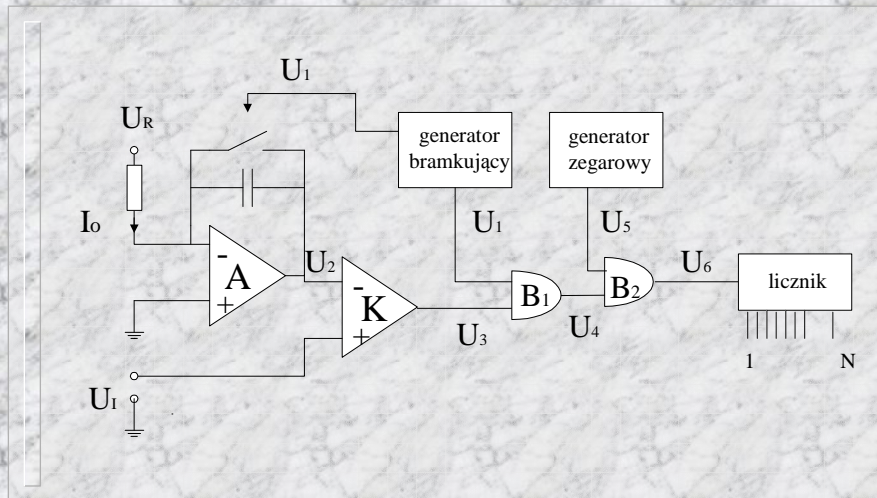
konwertery A/C

podział ze względu na metody przetwarzania

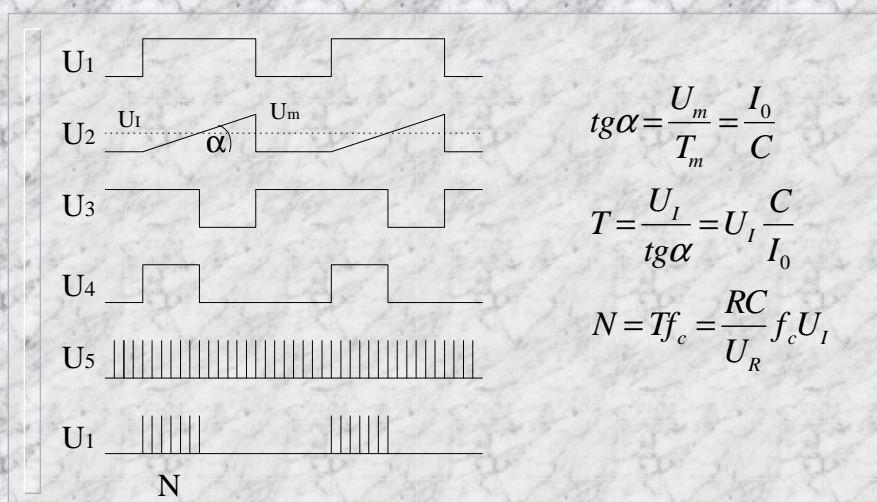

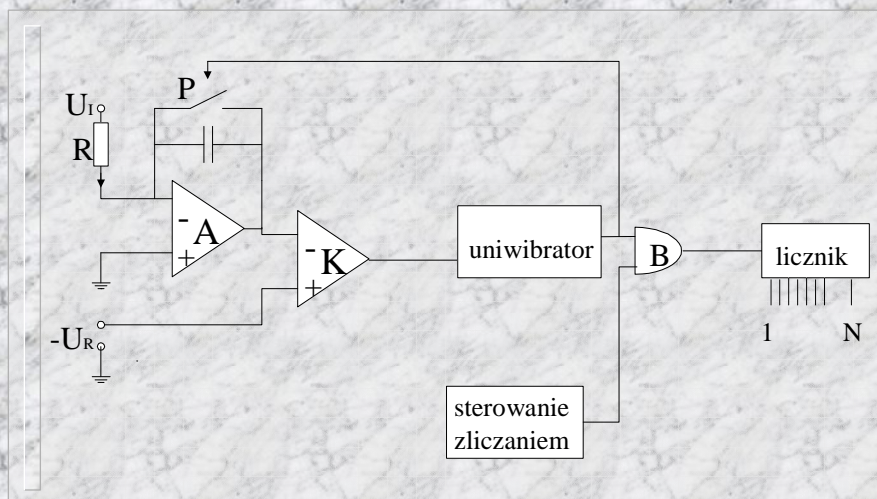
metoda pośrednia czasowa prosta

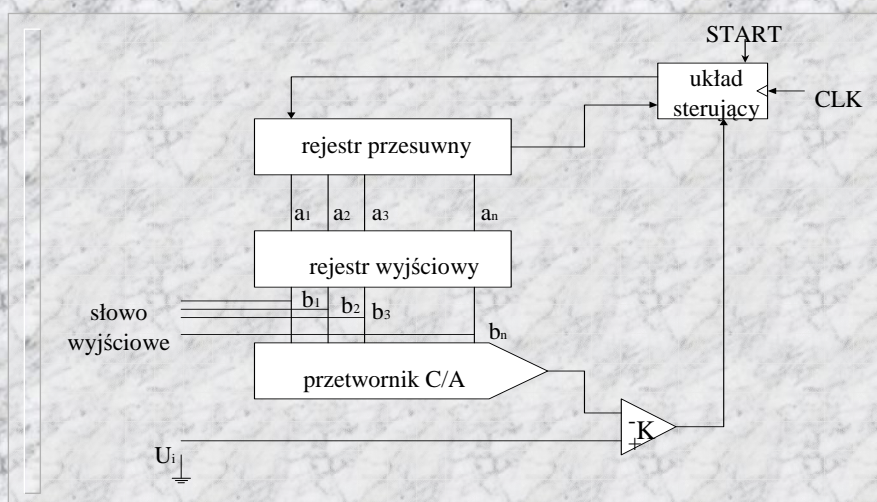
metoda czasowa prosta

metoda pośrednia częstotliwościowa prosta

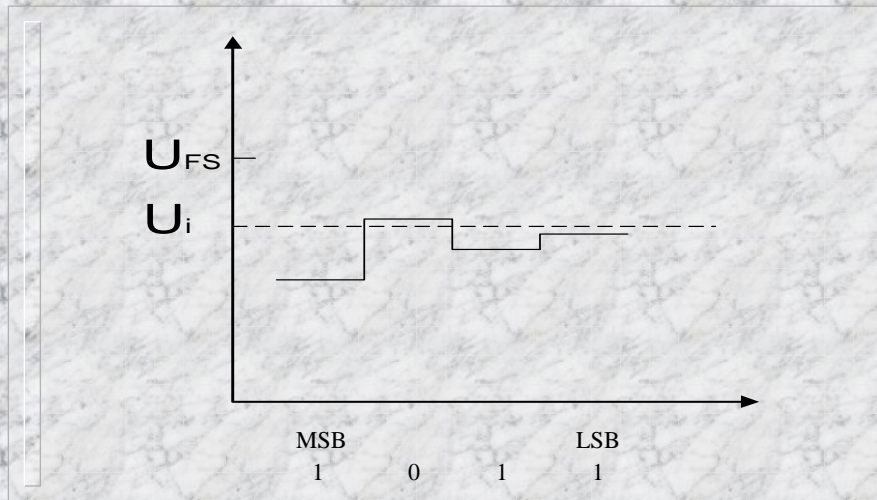

metoda bezpośrednia kompensacyjna wagowa

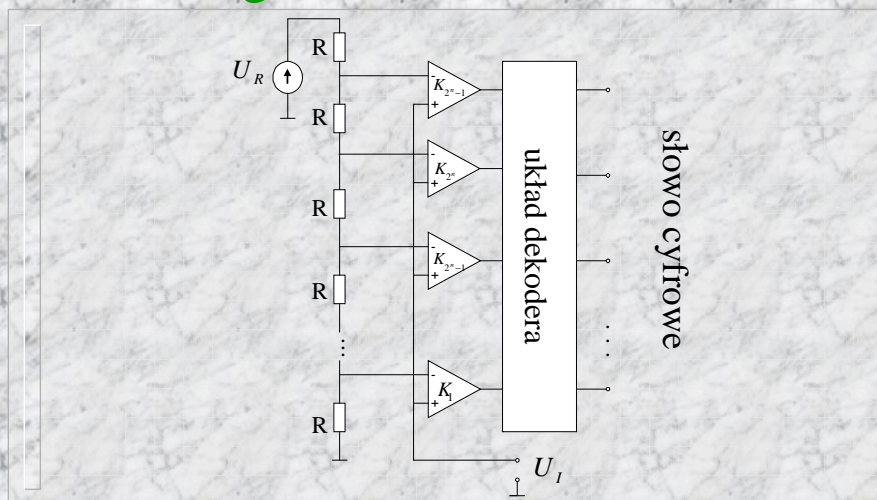

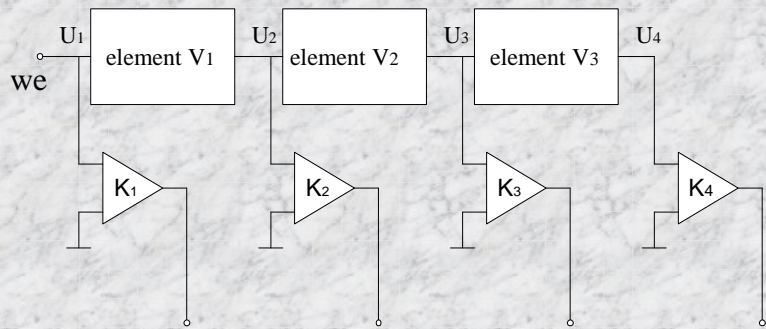
metoda bezpośrednia kompensacyjna wagowa

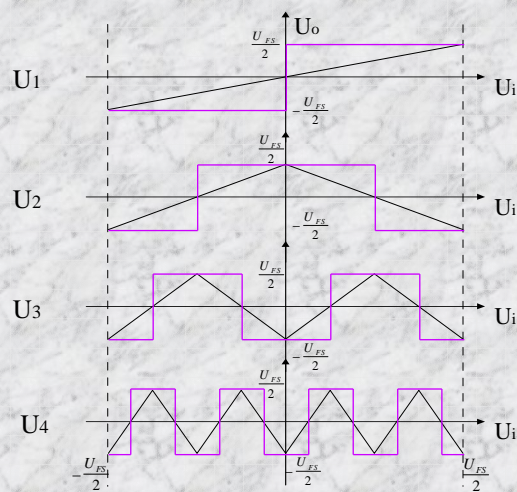
metoda bezpośredniego porównania równoległa

metoda bezpośredniego porównania elementów nieliniowych

metoda bezpośredniego porównania elementów nieliniowych

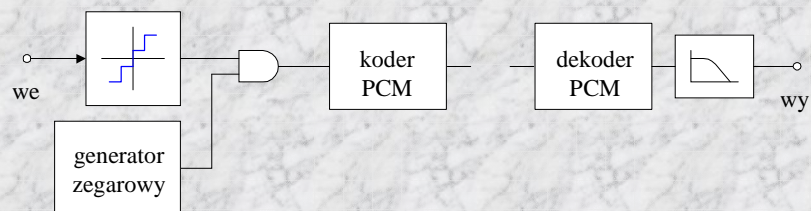

systemy modulacji

Ostatnia z części dotyczyć będzie systemów modulacji: PCM, Delta, DPCM (sigma-delta). Zostaną przedstawione schematy blokowe obrazujące zasady ich pracy, oraz parametry : maksymalna moc sygnalu wejściowego, szum modulacji i stosunek sygnał-szum zestawione również w celu porównania metod w tabelę.

modulacja PCM

modulacja PCM

Przy założeniu równomiernego rozkładu prawdopodobieństwa błędu i pełnego wykorzystania:

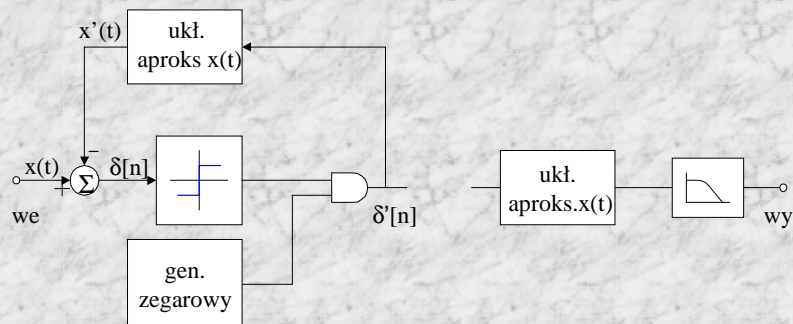
maksymalna moc sygnału: $S = \frac{1}{8} 2^{2N} h^2$

szum: $N_q = \frac{h^2}{12}$

stosunek sygnał- szum: $\frac{S}{N_q} = \frac{3}{2} 2^{2N}$

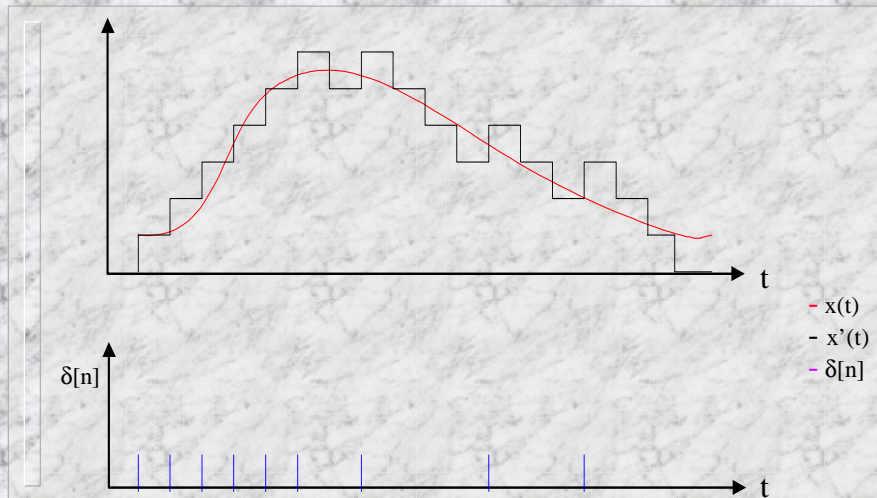
Parametry modulatora PCM są jednoznaczne z parametrami kwantyzera.

modulacja delta

modulacja delta

modulacja delta

Przy założeniu równomiernego rozkładu prawdopodobieństwa błędu i pełnego wysterowania:

maksymalna moc sygnału:
$$S = \frac{1}{2} A^2 = \frac{1}{8\pi^2} h^2 \left(\frac{f_p}{f_g}\right)^2$$

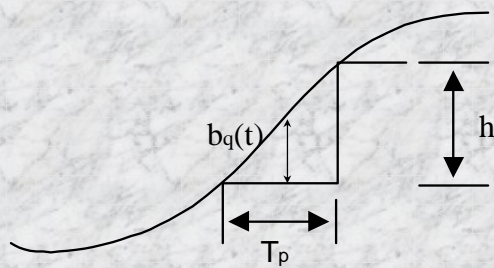
szum:
$$N_q = \overline{\varepsilon^2} \frac{f_g}{f_p}$$

$$\overline{\varepsilon^2} = \int_{-\infty}^{\infty} \varepsilon^2 p(\varepsilon) d\varepsilon = \int_{-h}^h \frac{1}{2h} \varepsilon^2 d\varepsilon = \frac{h^2}{3} \Rightarrow N_q = \frac{h^2}{3} \frac{f_g}{f_p}$$

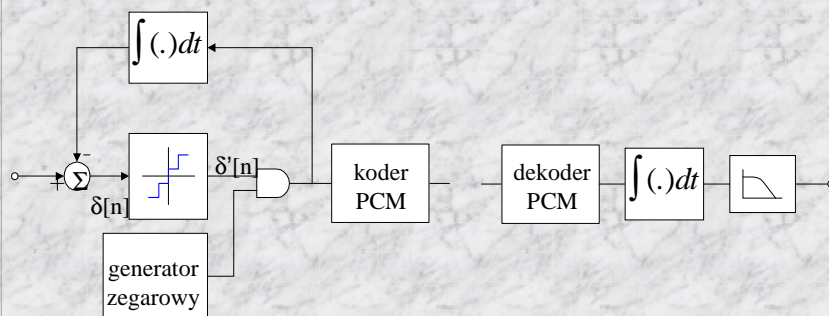
stosunek sygnał- szum:
$$\frac{S}{N_q} = \frac{3}{8\pi^2} \left(\frac{f_p}{f_g}\right)^3$$

modulacja delta

pełne wystęrowanie

modulacja DPCM

modulacja DPCM

Przy założeniu równomiernego rozkładu prawdopodobieństwa błędu i pełnego wysterowania:

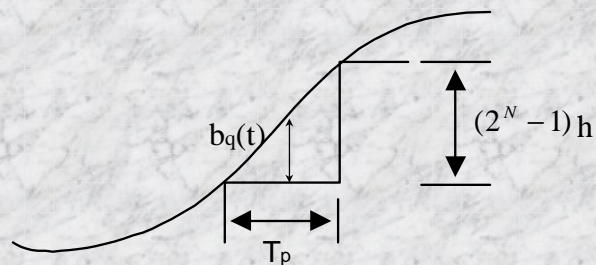
maksymalna moc sygnału:
$$S = \frac{1}{2} A^2 = \frac{1}{8\pi^2} (2^N - 1)^2 h^2 \left(\frac{f_p}{f_g}\right)^2$$

szum:
$$N_q = \frac{2h^2 f_g}{3 f_p}$$

stosunek sygnał- szum:
$$\frac{S}{N_q} = \frac{3}{16\pi^2} (2^N - 1)^2 \left(\frac{f_p}{f_g}\right)^3$$

modulacja DPCM

pełne wysterowanie

zestawienie parametrów modulatorów przy pełnym wysterowaniu.

modulacja	moc sygnału S	moc szumu N_q	S/N
PCM	$\frac{1}{8}h^2 2^{2N}$	$\frac{1}{12}h^2$	$\frac{3}{2}2^{2N}$
Delta	$\frac{1}{8\pi^2}h^2\left(\frac{fp}{fg}\right)^2$	$\frac{1}{3}h^2\left(\frac{fg}{fp}\right)$	$\frac{3}{8\pi^2}\left(\frac{fp}{fg}\right)^3$
DPCM	$\frac{1}{8\pi^2}(2^N - 1)^2 h^2 \left(\frac{fp}{fg}\right)^2$	$\frac{2}{3}h^2\left(\frac{fg}{fp}\right)$	$\frac{3}{16\pi^2}(2^N - 1)^2 \left(\frac{fp}{fg}\right)^3$

Fin